

A Minisztertanács tárgyalta

A turistákat pártolva —
a turizmus fejlesztéséért

Új szerződéstípust vezetett be jogintézményeink sorába az 1977-ben módosított Polgári Törvénykönyv 36. fejezete. A neve: utazási szerződés. Erről tárgyalta, s hozott határozatot a Minisztertanács legutóbbi ülése.

Egyedülálló volt

Nem jogász okoskodás, hanem a körülmények hozták létre ezt a szerződéstípust. Idegenforgalmunk rendkívül gyorsan fejlődik. Az utazási irodák és idegenforgalmi vállalatok évente több mint 300 ezer magyar állampolgárt külföldi utazásért szervezik, 700 ezer külföldi vendéget fogadnak, és az országban belül több mint 1 millió magyar állampolgárt visznek el kirándulásokra, tanulmányutakra. Az utazási irodák és idegenforgalmi vállalatok szolgáltatásait mind az ideiglenes utazási irodák által kialakított feltételek szerint rendezték. Nem lenne egészen pontos az a kifejezés, hogy garantálták. Még ha nem is tapasztalt senki szándékos és túlzott nyereszkedési érdeket, az utazási irodák önmaguk alkotta szabályok akaratlanul is túlságosan egyoldalúak voltak. Emiatt bőven teremték panaszok, megígért szolgáltatások maradtak el úgy, hogy az utasok nem kaptak kárpótást. Miután a külföldi utasoknál több utazási iroda is szerződik egymással egy-egy turné, turistaút lebonyolítására, panaszok esetén az egyik iroda a másikra hárította a felelősséget, és végül az utas hoppon maradt.

Új utazási
rendelet

Részben ezek az okok, de főleg az a követelmény, hogy a turistáknak korszerű és magas színvonalú ellátást kell biztosítani, készítette a Polgári Törvénykönyv megalkotóját, hogy megteremtse Magyarországon az utazási szerződések intézményét. Ennek megfelelően a Minisztertanács legutóbbi ülése rendeletet alkotott az utazási szerződésekről. Ha egyetlen mondatnál próbáljuk jellemezni ezt a rendeletet, amely 1978. március 1-én lép hatályba, azt kell mondanunk: a turistákat pártolja. Erdemes majd elolvasni a Magyar Közlönyben megjelent sorokat. Erdemes megismerkedni a rendelettel, ha nem máskor, akkor az utazás előtt. Egyébként is az utazási irodák előírt kötelessége, hogy felhívják az utazási szerződések megkötésekor az utasok figyelmét eme új rendelet szabályaira.

A szerződés egyik legfontosabb előírása, hogy miként kell megállapítani a díjakat. Előfordul ugyanis, hogy a lekötött külföldi utak ára emelkedik, ha például lényegesen változnak a szállodák, a szórakoztató programok árai. Ilyenkor számítani lehet arra, hogy egyéni utasok a nagyobb költség miatt nem akarnak utazni. Az új rendelet biztosítja az utasok számára az úgynevezett elállási jogot. Ez annyit jelent, hogy a tervezett utazás megkezdése előtt — meghatározott időben — az utasok költségterítés nélkül léphetnek vissza. Felbontható a szerződés akkor is, ha az előzetesen közölt program megváltozik. Az utazási irodák kötelesek a szerződésben meghatározott szolgáltatásokat — szállás, étkezés, idegenvezetés, szórakozás, kulturális program stb. — teljesíteni, ha az utas a kikötött részvételi díjat megfizette. Akkor is felelnek a szolgáltatásokért, ha ezeket a velük

szerződést kötött külföldi partnerek adják. Tehát a turistának a hazai utazási irodáknál kell reklamálnia. A rendelet kimondja, hogy a szabályoktól az utas hátrányára soha nem szabad eltérni. Arzenyiban a szerződés bármely oknál fogva (például megbetegedés miatt) az utazás közben szűnik meg, az utazási iroda köteles az utas érdekében megtenni a szükséges intézkedéseket. Ilyen intézkedés válhat szükségessé például akkor, ha a turista útközben megbetegszik.

Fizetendő-
ellátás

Gyakorlatilag a turizmust érinti a fizetendő-ellátást szabályozó kormányrendelet is, amelyet szintén a legutóbbi minisztertanács ülés fogadott el. Ez a szolgáltatási intézmény az idegenforgalmi főszervezetben a szükséges szálláshelyeknek majdnem felé adja. A Magyarországra érkező turisták számára, de a belső utazások során is használják a magánlakásokban felajánlott vendég-

szobákat az utazók. A rendelet általában szabályozza a fizetendő-ellátás szervezését, és részletesen kitér a használati díjra. Ezt a szállásokat szervező vállalat kapja, majd a szállásadónak átutalja.

Mikor mondható fel a szálláshely? Két esetben: valaki nem fizeti meg a szállásdíjat, vagy ha a szálláshelyen kirívó magatartást tanúsít, a berendezést rongálja. Az első esetben a szállást kezelő vállalat mondhatja fel, a második esetben a szállásadónak is joga van közvetlenül felmondani.

Előfordult a fizetendő-ellátás szervezetében, hogy egyes lakók az ideiglenesen bérlet lakásokat a szerződés lejártá után nem akarták elhagyni. A rendelet most rövid és formális jogszabályi eljárást ír elő az önkényes bennmaradókkal szemben, s ezzel biztosítja a szállásadók érdekeit, jogait. Végül a Minisztertanács felhatalmazta a belkereskedelmi minisztert, hogy szabályozza a fizetendő-ellátás díjait, és további részterületeit. A rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Ítélet a postarablók
bűnperében

Pénteken hirdetett ítéletet a Fővárosi Bíróság a budapesti, Ferenc körüli postarablók bűncselekmény-sorozatában részt vevő 11 vádlott ügyében.

Az elsőrendű vádlottat, a 27 éves Jan Stratilek cseh-szlovák gépkocsivezetőt bűnszövetségben elkövetett rablás, jelentős kárt okozó lopás, lőfegyverrel való visszaélés és hivatalos személy elleni erőszak miatt a bíróság 15 évi szabadságvesztésre ítélte. A büntetés letöltése után Stratileket kiutasítják a Magyar Népköztársaság területéről. Bebizonyosodott, hogy már hazájában is több bűncselekményt követett el, személyre rendkívül veszélyes a társadalomra — állapította meg a bíróság indoklása. A Margit-híd budai hídfőjénél kiszemelt ABC-áruház napi bevételével a postára igyekvő alkalmazott kezéből 157 000 forintot tartalmazó táskát tépett ki, majd elmenekült a lopott személygépkocsival. Nem sokkal később ugyanezt tette a Lenin körúton, a Röpentyú utcai bisztró dolgozójával. Ekkor már segítő-társa is akadt, az ugyancsak mindenre elszánt, 28 éves, büntetett előéletű Berki Kálmán személyében.

Együtt hajtották végre a Ferenc körüli postarablást is. Berkit a bíróság 11 évi szabadságvesztésre ítélte. Nálá súlyosbító körülményként értékelték, hogy 1973-ban lopás miatt szabadságvesztésre ítélték, de a büntetés végrehajtását rossz egészségi állapot miatt felfüggesztették. Már a próbaidő alatt visszacsúszott rablás és más bűncselekmények miatt öt évi szabadságvesztéssel sújtották, de ugyancsak humánus megfontolásból szabadlábra helyezték, hogy gyógykezelése magát.

A két fővádlott mellett további kilenc, többnyire büntetett előéletű, s munkakerülő életmódot folytató magyar állampolgárt ítéltek szabadságvesztésre: valamennyien a rabolt pénzből való részesedés fejében különböző módon segítettek Stratileket és Berkit az elrejtőzésben.

A 38 éves, büntetlen előéletű budapesti illetőségű Fandella Gyulát háromévi és hathónapi szabadságvesztésre, a 36 éves büntetlen előéletű Pandella Gyulánét egyévi szabadságvesztésre ítélték. A 28 éves vásárosnaményi Berki Gizellát visszaesőként elkövetett orvosi és bűnpártolás miatt egyévi és kétéves szabadságvesztésre, a 22 éves büntetett előéletű budapesti Tallósi Lászlót háromévi szabadságvesztésre, a 23 éves büntetett előéletű budapesti Széles Sándort háromévi szabadságvesztésre, a 21 éves büntetett előéletű budapesti Fodor Gyulát két évi és hathónapi szabadságvesztésre ítélték.

A 23 éves, büntetett előéletű budapesti Misik Tamás büntetése bűnpártolás miatt négyévi és hathónapi szabadságvesztésre, a 23 éves büntetlen előéletű budapesti Gyömrei Irén büntetése orvosi és bűnpártolás miatt nyolchónapi szabadságvesztésre. Valamennyi vádlott haszonzerzés érdekében követte el tettét, ezért a bíróság őket különböző mértékű vagyonelkobozásra ítélte. Kifogásolható élelvetlenség indokolta, hogy — Stratileket kivéve — mindannyiuknál különböző időtartamú ügyektől eltávolították alkalmazzanak. A bíróság egyúttal kötelezte Stratileket arra, hogy térítse meg a Csemege Kereskedelmi Vállalatnak okozott 157 000 forintot kárt. Stratileket és Berkit együttesen kötelezték a Belvárosi Vendéglátó Vállalatnak okozott 30 ezer 800 forintos kár megtérítésére, továbbá a Budapesti Posta-igazgatóság részére 130 ezer 300 forintnyi kárérték megtérítésére.

A vádlottak és védők enyhítésért fellebbezést nyújtottak be. Az ügyés fellebbezést jelentett be a Berki Kálmán ügyében kihirdetett ítélet súlyosságáért.

Köszönetnyilvánítás

A hozzártartozók és a Tatabányai Szénbányák dolgozói köszönetet mondanak mindazoknak, akik a tragikus bányaszerencsét követően együttérzésüket, részvételüket kifejezték. (MTI)

Csiribiri

Nahát! — mondja a csoport vezetője, néhányan máris emelik a kezüket, megvan a történet. Már csak el kell játszani. Némán, szótlanul. Hiszen ez a játék lényege. Ehhez az egyetlen szöveghez kitalált történeteket úgy kell előadni, hogy kizárólag e megadott szót mondhatják ki hangosan. Most a „nahát” a történetek csattanója, máskor — más.

Hogy kik játsszák ezt a furcsa játékot? 8—13 éves fiúk-lányok, a „csiribiri”, vagyis: a szegedi Bartók művelődési központ gyermekszínházi csoportjának tagjai. És nekik ez már egyáltalán nem furcsa. Egyféle játék a sok között, amit örömmel, nagy odaadással, jókedvűen csinálnak. A kívülálló is hamar felfedezheti, miért. A mozgás, a fantázia, a játékkedv kibontásának szabadsága majdnem teljes. A vezérszöveg kitalált történeteket mimes mozgással adják elő — a pantomim alapjaira-elemekre szükségük van, hiszen előadásalkon általában nincsenek díszletek, eszközök, vagy csak minimális, jelzett, stilizált kellékekkel dolgoznak. Ha többszereplős történetet találtak ki, szabadon választhatnak partnereket.

Akárannyi az ilyen módon kitalált és eljátszott sztori — nem fordult még elő, hogy egymáshoz hasonlítottak volna. A játék fantázia- és mozgásfejlesztő hatása jól mérhető.

Előadások — írtam, pedig ezúttal nem egészen jó ez a szó. Az ifjú színjátszók három éve vannak együtt, de vezetőjük, Kómar Irén (magyar-történelem szakos tanár a Szirmai iskolában), ma is szívesebben nevezi játékkörnek a csoportot. Az induláskor nem több, nem kevesebb volt a cél: alkalmat adni a gyerekeknek arra, hogy érdekes irodalmi vagy nyelvtani játékok révén beszédtechnikai és mozgáskészségüket fejleszthessék. Legalább fél évig szó sem volt semmiféle szereplésről, fellépés-célú munkáról. A gyerekek boldogan, szabadon játszottak az életkori sajátosságok figyelembevételével kiválasztott, saját ötleteikkel formált meséket, zenésített verseket, tápél mondókákra kitalált mozgásokat. Mindig igényes, a művészetekhez közelítő, de elsősorban a játék élvezetét nyújtó összeállításokat. Lassan, fokozatosan és természetesen ezek alakultak műsorokká. Ma már vannak „repertoárdarabjaik”: gyermeknap — tavaszi, meg téli összeállítás, mostanában a Lázár Ervin Dömdö-dömből készült forgatókönyvet tüzdelték meg saját szavakkal-ötleteikkel, a közösen elfogadott variációt előadják a március eleji városi Sereg-szemlén.

Vagyis: a játéktól az előadás felé tartanak, 3 év alatt megszerzett jártasságuk-képességük alapján máris előadhatnának gyermekdarabokat, mesejátékokat.

Csak hogy — szerencsére — nem sietnek. Még mindig rendszeres a beszéd- és mozgástechnikai gyakorlatok a kéthetenkénti foglalkozásokon. A kör tagjai lassan kinőnek a gyerekkorból, a képzeletfejlesztő játékok hatására fejlett az improvizációs készségük; még mindig szívesebben fogadják a kötetlenebb, saját egyéni variációkkal megtűzdelt összeállításokat, mint a szerkesztett, kötettségű műsorokat. Megtisztelőnek érzik, ha föllepnek valahol (legtöbbször iskolákban, városi

gyermekünnepségeken). De egymás között, a meglepően demokratikus légkörű (mind egyiküknek van már véleménye a közös munkáról, és el is mondják, vitatkoznak, „érzik” a dolgukat, és azt, hogy a véleményükre szükség is van) foglalkozásokon a leginkább felszabadultak, ki-ki elemében van, képességeinek és szerzett tudásának a maximumát nyújtja. Erdemes megnézni őket.

Aki „kimaradt” közülük, az is igényesebben beszél, zavartalanabban nyilatkozik meg bármilyen „közösség” előtt, könnyebben „illeszkedik” változó környezetéhez, szívesebben tanul irodalmat, nyelvtant, érzékenyebb, fogékonyabb a művészetekre. Akik maradtak (mert megértőbbek voltak a szülek, a tanáraik biztatták és nem tiltották), azoknak megvan az esélyük — nekünk meg a reményünk: kitűnő amatőr színjátszócsoporthoz alkothattunk. Felkészülten tehetnek a működő művészeti mozgalom céljairól.

Addig is: jó játékot, Csiribirit.

Sulyok Erzsébet

Egyetemi,
főiskolai KISZ-
vezetők aktíva-
értekezlete

Huszár István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese pénteken, tegnap előadást és konzultációt tartott az egyetemi, főiskolai KISZ-vezetők gazdaságpolitikai aktíváján, Budapesten, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem új elméleti ömbjében.

Az aktívaértekezleten, amelyet Nagy Sándor, a KISZ Központi Bizottságának titkára nyitott meg — a Minisztertanács elnökhelyettese időszaki gazdaságpolitikai feladatokról, a kül- gazdasági politika és termelési szervezet fejlesztésének irányelveiről, valamint az 1978. évi népgazdasági terv főbb céljairól adott tájékoztatást a mintegy 300 ifjúsági vezetőnek, majd választ a résztvevők kérdéseire.

Idegenforgalmi
kiállítás

A hazai utazási, kirándulási lehetőségekről nyílt kiállítás pénteken, tegnap az Országos Idegenforgalmi Tanács rendezésében a Néprajzi Múzeumban. A bemutatón több mint 400 fotó, színes kép demonstrálta azokat a tájakat, üdülőköröket, amelyeket a nagyközönség még kevéssé ismer. Külön vitrinekben pedig az egyes tájakra jellemző népművészeti tárgyakat állították ki.

A tízenkét bemutatott tájegyzés közül a Nyírség, a Tisza és a más vidékek idegenforgalmi értékeit, gyögyüdülőhelyek, érdekes

épületek, barlangok és más látványosságok szerepelnek a fotókban. Emellett az év során megrendezésre kerülő különböző, a turizmus érdekében szolgáló programokról is tájékoztatást kaphatnak az érdeklődők. Az utazási irodák kirendeltségein helyben jelentkezni is lehet az egyes tájakra kalauzoló utazásokra, vagy a programokon való részvételre.

A kiállítás március 5-ig tekinthető meg; naponta délután 10 órától délután 6 óráig várja a látogatókat Budapesten, a Kossuth Lajos tér 12. szám alatt.

A SZOT Társadalombiztosítási
Főigazgatóságának felhívásaA munkát vállaló
rokkantsági
nyugdíjasokhoz

Számos esetben előfordult, hogy a rokkantsági nyugdíjas rendszeresen dolgozott, ezért nyugdíját beszüntették, és a jogalap nélkül felvett nyugdíj visszafizetésére kötelezték. A rendelkezések szerint ugyanis meg kell szüntetni a rokkantsági, illetve baleseti rokkantsági nyugdíjat annak, aki rendszeresen dolgozik, és keresete négy hónap óta lényegesen nem kevesebb annál a keresetnél, amelyet a megrokkánás előtti munkakörében rokkantság nélkül elérhetne. A SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága ezzel kapcsolatban a következőkre hívja fel a munkaviszonyban, vagy szövetségi tagsági viszonyban álló rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülők figyelmét.

Ha nyugdíjasként legalább négy hónap óta teljes munkaidőben, egyfolytában munkát végeznek, és az ezalatt elért keresetük megközelíti, eléri, vagy meghaladja a nyugdíj alapját képező átlagkeresetet, kötelesek ezt nyolc napon belül bejelenteni a lakóhelyük szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnak, illetve kirendeltségnek, a MÁV-nyugdíjasok pedig a MÁV nyugdíjhivatalnak.

A bejelentésnek a személyi adatait (név, a születési éve, hónapja, napja, helye, anyja leánykori neve, lakcíme) mellett tartalmaznia kell a nyugdíjmegállapító határozat számát, továbbá a jelenlegi munkáltató pontos nevét, címét, valamint azt, hogy mely naptól, milyen munkakörben és milyen keresettel dolgozik.

Nem kell bejelentést tenni annak a rokkantsági, illetve baleseti rokkantsági nyugdíjasnak, aki az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt már betöltötte, vagy két éven belül betölti, továbbá, akinek a nyugdíja (a házastársi pótlék, családi pótlék és a lakbérhozzájárulás nélkül) az 1978. évben a havi 1400 forintot nem haladja meg, valamint annak, aki négy hónap óta rendszeresen dolgozik ugyan, de munkaszerződése alapján a naptári évfolyamán keresete nem haladja túl a 9000 forintot.

Mentesek a bejelentési kötelezettség alól azok is, akik a munkakörükre megállapított törvényes munkaidőnél rövidebb munkaidőben, vagy megszakiításokkal dolgoznak. Végül azok, akiknek a rokkantsági, illetve baleseti rokkantsági nyugdíját vak személyi járadékkal kiegyenlítő folyósítják. (MTI)